

POPOTNIK.

List za šolo in dom.

Izhaja 10. in 25. dan vsakega meseca, ter velja za celo leto 3 glđ., za pol leta 1 glđ. 60 kr. — Posamezne številke dobivajo se po 15 kr. — Na anonimne dopise se ne ozira. — Rokopisi in na oceno poslane knjige se ne vračajo. — Spisi in dopisi naj se blagovoljivo pošiljati (frankirani) uredništvu; naročnine, oznanila in reklamacije pa upravništvu: Reiserstrasse 8 v Mariboru. — Za oznanila plačuje se od navadne vrste, če se enkrat natisne 15 kr.

Vsebina. Oseba učitelja, temelj šolske discipline. — O gluhtonemih. — Književna poročila. — Dopisi. — Razne stvari. — Inzerati.

Oseba učitelja, temelj šolske discipline.

Šola brez discipline,

mlin brez — vode.

Amos Komensky.

Izobraženje otroka v ljudske šoli nima biti zgolj intelektualno, marveč biti ima tudi versko, moralno in estetično. Ne le na razum, na duh in na voljo; na vse se mora jemati enak ozir.

Šola toraj ne polaga temelj samo vednostim, marveč je tudi temelj odgojevalni in kot tak, delajoč vkupno z rojstveno hišo, ima privajati otroke k rednosti, točnosti, čistoti, odkritosrčnosti, hvaležnosti, resnicoljubnosti, ubogljivosti, vztrajnej marljivosti pri delu, v obče do vsega, kar je lepo in dobro. Težéci k temu smotru, ji je skrbeti, da vsak odgojenec ne dela le to, kar se mu poljubi, marveč, kar šola od njega zahteva.

Pôjmovi vseh teh pravil, razvrstenj in predpisov, kateri so potrebni za vzdrževanje redú znotraj in zunaj šole, tvorijo šolsko disciplino. Ta disciplina je odvisna popolnem od oseb, poslušočih v šoli in v prvej vrsti od osebe učitelja. Tako n. pr. kakor so razlog razvoja ali upadka umetelnosti nje mojstri, istotako so razvoju ali upadku šole vzrok nje učitelji. Smélo se zamore trditi, da vsaka šola je takošna, kakoršen je njen učitelj, ali z drugimi besedami: šola je nekakošna duševna fotografija učitelja.

Kakošen ima toraj biti učitelj, ali kaj imamo zahtevati od učitelja z obzirom na prospeh šole?

Ako ima šola, kot odgojevalni temelj, otroke také odgojiti, da jih v bodočem življenju nič ne zamore zadržati, da spolnujejo zgore imenovane čednosti, tako je gotovo brezpogojno potrebno, da je učitelj svojim gojencem vseh teh čednostij živi vzgled. Učitelj mora sam biti takošen, kakoršen hoče, da bi bili njegovi učenci; on mora jim svetiti z vzgledom vedno in povsod, takrat, ko ga učenci vidijo in takrat, ko ga ne vidijo, tačas, ko ga čujejo in tudi tačas, ko ga ne čujejo. Vzglede dela je stokrat bolje, nego zapoved. Otroci ohranijo red in točnost celó v najdrobnejših posebnostih, ako to dela učitelj; otroci so mili, odkriti, pravični, složni, privoščljivi in mirni, ako nahajamo te čednosti tudi na učitelju. Zadovoljnost javlja se takrat na njihovih od radosti cvetočih licéh, v dokaz, da so srečni. Nasprotno pak je priznana stvar, da se v šoli,

kjer je učitelj ošaben, jezav itd. čujó neprestano pritožbe črez trdovratnost, nevbogljivost in razposajenost otrok. Toraj, kaj sledi iz tega? Ako učitelj nahaja v svojej šoli gotove napake, dolžen je pred vsem ustaviti se nad seboj samim, nad svojim ravnanjem in postopanjem, ali bolje, naj napravi natančno preiskavo vesti in gotovo se prepriča, da vzrok v šoli opaženih napak so jako često njegove lastne hibe in pomankljivosti. „Qualis rex, talis grex“. Kakoršen je vir, takošen je studenec; kakoršen kalup, takošna kópija. Kjer primanjkuje dobrega vzgleda, kjer učitelj narekuje pravila, katerih sam ne izpol nuje, tamo posrečilenem razvoju odgoje ne zamore biti niti govora.

Prvo in najvažnejše, kar se mora od vsakega učitelja, brez izjeme, zažeti, je: ljubezen do Bogá, ljubezen do domovine, do stanú, do otrok in vsega človeštva.

Tudi najmarnejši učitelj brez ljubezni ne bo nikdar dober odgojitelj. S kolikor manjšimi žarki ogreva otroka ljubezen v roditeljskej hiši, s tolikanj večjo ljubeznijo je dolžan učitelj obdajati ga v šoli. Ni sicer to velika umetnost skazovati celó najtoplejšo ljubezen dobrim, marljivim in vže v očetovski hiši dobro odgojenim otrokom. Ljubiti tudi otroče revno, zapuščeno, zanemarjeno in zaradi tega ne redko zlobno, to je ljubezen vredna pravega odgojevalca. Takošen vzgled ljubezni, neizčrpane za ljudstvo, zapustil nam je Jan Henrik Pestalozzi, ta najgenijalnejši pedagog XIX. veka. Takošna ljubezen zamore stan učiteljski učiniti v stan prinašajoč blagoslov.

Ako toraj učitelj v svojem srcu nima takošnje ljubezni, je gotovo, da je učiteljski poklic zanj turoben in žalosten. Ako učitelj po dveletnem prebivanju v jednom kraju ni zamogel pridobiti si spoštovanja, naklónjenosti in ljubezni ne samo pri otrocih, marveč tudi pri stariših, je to jako slabo znamenje zanj. Ako se iz početka tú in tam vanj zaletujejo, ter se proti njegovim naredbam čujejo glasovi nezadovoljnosti, to mu povsem ne škoduje; toda ako započetna nejevolja po času vendar ne odstopi spoštovanju, ljubavi, tedaj naj napravi konči predvarek nad samim seboj in nad svojim postopanjem.

Os, okolo katere se vrti ne le disciplina, marveč vsa odgoja, ni postava, niti osoren pogled, ni brezovka ali palica, marveč notranje lastnosti učitelja. Je učitelj človek, kateri odgojuje svoje učence ne le z besedo, marveč z lastnim zgledom, ljubeč nad vse pravicoljubnost; jeli poseda on poleg npravstvene jakosti značaja, véde in gibčnosti, ki ga v očéh učencev storé važnega: takrat ima gotovo vsaka njegova beseda veljavo, in samovolja, svojeglavnost a nevbogljivost učencev zginevajo pod nežno ali neprestano delujočo moralno prevago mojstra. Moč vzgleda pridobiva mu ljubezen, spoštovanje, zvestobo, zaupljivost in naklónjenost. Na značaj učitelja veže se, težeč k boljsemu, tudi značaj otrok, kakor slabi bršljan po deblu krepkega doka. Brez te moralne podstave se otroci, namesto stopati naprej, plazijo moralno nazaj.

Ljubezen, kakor vidimo, je močno veljavni činitelj v odgoji, pa le samo prava ljubezen. To, kar nekateri imenujejo ljubezen, redko ni nič družega, nego samo drobnjad, karikatura prave ljubezni, trudeča se najčudovitnejše izpolniti želje in zadoščevati vsakemu poželjenju. Prava ljubezen se trudi vzbuditi v življenju, v duši človeka samo káli žlahtnega sadja, izbira samo prave dijamante

in še tem se trudi obrusiti s skrbipolnim ogledovanjem v kolikor mogoče najpopolnejši blesk.

Toraj prava ljubezen učitelja — odgojevalca mora biti ob enem čujna v varstvu pred zmotami, kakor tudi v potrjenje v dobrem; stroga v dosegih moralnega redú tam, kjer ide privaja k dobremu; pravična v porabi pohvale in graje, nagrade in kazni, in pred vsem pak konsekventna, ker o privajanju k dobremu brez konsekventnosti še niti govora biti ne zamore. Izpolnovanja čednostij se otroci ne naučé, marveč se takošnega le privadijo. Odgoja je toraj privajenje, katero se vrši na obilnih vajah.

Da bi se gojencem omogočilo prisvojiti si čednosti v tej meri, da jim postane njih izpolnovanje druga natura, treba je započeti z ubogljivostjo. Pod ubogljivostjo pak tudi ne pristuje razumeti óno brezpogojno, slepo, poslušljivo ubogljivost, ki dela iz gojenca zgolj slepo orodje in ponižuje ga v vrsto sužnja, iz učitelja pa dela nemilosrdnega despota; marveč ono ubogljivost, s katero se gojenec veselo, rad in prostovoljno podvrže. Kjer je takošna ubogljivost, tam dosega odgojevalnega smotra ni težavna. Takošna ubogljivost pak se ne doseže s pripomočki barbarskimi, niti z sladkim božanjem ali sentimentalnostjo, in še najmanj s širokim razbiranjem razlogov o potrebnosti, poslušljivosti; k pravej ubogljivosti ne popelje ni brezovka, niti priimki, ni pokloni, niti darovi, kakor tudi ne razlaganje osnov. Vir ubogljivosti je izključljivo postopanje odgojitelja.

Tu leži uzasnovanje tega, kar sem vže višje rekel, da ljubezen mora biti konsekventna. Takošna ljubezen edino je zmožna narejati vpljiv, čegar učinki segajo še daleč tje za grob odgojitelja.

Kjer učitelju manjka konsekvence v ravnanju, tam naj tudi nikar ne računana na veljavo, spoštovanje, ljubezen in naklonjenost svojih učencev. Ako učitelj danes nekaj dovoljuje, kar drugokrat sredi baš teh okoliščin zabranjuje, ako danes pozablja na to, kar je rekel včeraj, takrat se naj ne čudi; ako se mu odgoja neče posrečiti in ako mu pokorščina v njegovi šoli ne prinaša odlikovanja, marveč ga, kar je še hujše, njegovo postopanja dela učencem smešnega.

Konsekventni učitelj je vedno miren in dobre volje. Najpoprej prevdarja in poznej še le dela. Kar je toraj po temeljitem pretehtovanju spoznal v dobro za učence, ter jim priporočil v svarilo, tega na nobeden način in pod nobenimi vpljivi več ne spreminja. Učitelj mora toraj vso veljavo obračati v to, da otroci v vsakem obziru naročila najtočnejše spolnujejo. Njegova neprestana pazljivost naj bo meja, za katero je neubogljivosti pot zaprta. Ako je zahteval enkrat učitelj, n. pr., da otroci točno, čisto, takó v obziru na teló kot na obleko v šolo prihajajo, naj tudi vsaki dan baš na to najbolje pazi, naj se drži tega z neizprosljivo točnostjo. Je-li zahteval, naj bodo pismeni izdelki čisti, naj se na to strogo ozira. Je-li zaukazal, naj otroci na njegova vprašanja glasno, določno in z vsem razsodkom odgovarjajo, on ne smé potem nimalo ne trpeti pretrgljivih, mručajočih ali skozi nos izrekovanih odgovorov celó tudi takrat ne, ko bi se imel boriti s temi napakami ne le ure ali dneve, marveč celó tedne in mesece.

S takim postopanjem učitelja so učenci iz početka nezadovoljni, smatrajo ga za trdo; kolikor dalje pak ostajajo pod vpljivom takšnega ravnanja, tem bolje

spoznajo njegove oblagodarjene učinke in toliko več so navezani na učitelja. Vzgleadni red, v obče stroga disciplina, so za otroka blagoslov, nasprotno pa lenoba in mehkužnost: prokletstvo! Zgodovina nas uči, da najslavnejši in največji možje svojega časa bili so velestrogo vzgojeni. (Zavarujem pak se krepko proti temu, kakor da bi pod strogo disciplino hotel razumeti telesne kazni, na katerih ni samo v najdavnějšíh, temveč celo XVIII. in XIX. veku vzgojevalna sistema ležala. Čase vladanja brezovke in drugih, da takó povem „mastitih“ posredkov smatram povsem za prošle, nepovračljive).

Konsekventni učitelj, podavajoč naročila ne rabi dosti besed; namigljaj, pogled in konči beseda mu gotovo zadostuje. Baš s to osnovo spró se ponajveč učitelji — začetniki, razmetavajoč bohotno z disciplinarnimi pripomočki, s čemur napravljajo občutljivo škodo sebi in šoli.

Govoreč o učiteljevih lastnostih pač ne pristuje ne omeniti čuječnost. Učitelj je dolžen neprestano čuti nad samim seboj, nad svojim srcém in nad svojimi učinki. Znotraj in zunaj šole, v življenju javnem kakor v rodbinskem krogu dolžen je on paziti, da ne govori ali ne učini nič, kar je v nasprotju z pravostjo in običajnostjo. Nikjer in nikdar pa ne zanemarja tega, kar zamore prospesno vpljivati na javno odgojo. Izbruh raznih strasti: srda, maščevanja, sovraštva, veselja vsled tuje nesreče ponižajo vsakega človeka, ali pri nobenem ne puščajo za sabo takošnih sledov, kakor baš pri učitelju; ta namreč ne škoduje le sam sebi, marveč tudi mlademu pokolenju, s čemur pak razdira temelj družvenosti.

Zna-li učitelj čuvati dobro sam sebe, pak se je treba nadjati, da bo znal čuvati tudi nad njemu v skrb izročeni gojenci. Čuječnost učitelja pojavlja se najbolje v šoli. Ako mora učitelj mnogo opominjati in kazati, je to znamenje, da mu primanjkuje čuječnosti. Dejanje učitelja stoji vedno v nasprotnej dotiki z množico uporabljenih kaznij, t. j. kolikor več kazni je potreba, toliko slabejša je šola, toliko manje vreden učitelj, kolikor manj pak se jih upotreblja, toliko boljša je šola, toliko boljši učitelj.

Nepotrebno, se mi dozdeva, bi bilo, ako bi hotel navajati potrebo in važnost pripravljanja učitelja na berila; naj mi pak bode dovoljeno omeniti ogromno vrednost pretresanja tega, kar se je nadjal učence v tej uri naučiti in kar se je faktično naučil. Resnica je, da je to dokaj težavno delo, pa za to so istinito blagi njega učinki in gotovo, kdor je to že enkrat poskušal, on tega vse življenje ne bo opustil.

Važna in sicer velevažna lastnost učitelja — odgojevalca je pravičnost. Pravicoljuben je učitelj, kateri ne cení samo pravičnosti, marveč jo tudi izvršuje enako v obziru na bogate in ubožne, sposobne in manj sposobne, na prijatelje in neprijatelje. Pravicoljubnost je, ako se pri izvrševanju te čednosti ne ozira na nobene vpljive, ter se tudi pred nobenimi, notranjimi ali unanjimi ne upogne, kar vnovič ni takó lahko. K temu je treba ne le dobre volje, marveč tudi bistrega razuma. Ako bi pravicoljubnemu učitelju zmanjkalo dobre volje in ljubezni, ako bi blagor zaupane mu mladine ne ležal mu vedno in povsod na srcu, takrat bi bilo lahko mogoče, da se ta njegova pravičnost spremeni v tiranstvo in se on sam poniža v vrsto okrutnih despotov. Pravični učitelj mora poleg bistrega razuma posedati še dar opazovanja, rabsodnosti in spoznanja.

Dolžnost mu je, preden izreče sodbo, vestno pretehtati vsaki pregrešek, po učencu storjen, in preiskati vse okoliščine; kajti če to opusti, ter se ravna le po svojem humorju ali slučajnih vtisih, pak se lahko pripeti, da bo le sam sebe smatral za najvestnejšega človeka pod solncem, ko ga bodo nasprotno gojenci, videči v njem prisvojeno mu nepravičnost, sovražili.

Pravičnost učitelja pojavlja se najočividnejše pri razdeljenju nagrad in pohval, kaznij in graj. Prve kakor druge so ob enem zdravila za nrvstveno bolne. Učitelj mora toraj biti pri delitvi teh posredkov ne samo vesten, pravičen, marveč tudi močno pazljiv. On ne smé presilno grajati, niti pretoplo hvaliti, ter tudi ne deliti nezasluženih pohval ali graj.

Potrebno je toraj ohraniti mero v delenju nagrad, kakor kaznij. Z nagrado obdarovati smé se toraj le ravnanje, katero prihaja iz dobre volje in ki je čin dobrega mišljenja. Nagrajuj toraj le spomin, ki se je z težavo česa naučil; razum, kateri se neutrujeno vadi. Neprilichno je hvaliti prepogosto, ali le slučajne odgovore, najmanje pa kratkotrajno pozornost; kajti vztrajna marljivost v izpolnjenju dolžnostij zaslučuje potem vedno nagrade. Nagrada naposled mora vedno odgovarjati učinku in v obče se naj nagrade in pohvale ne smatrajo pripomočkom k izpolnovanju dobrega, marveč le kot tega posledice. Isto takó, kakor z pohvalami ima se stvar tudi z kaznimi, in tukaj je potreba ogromne previdnosti. Vsak opomin naj bo kratek in nikdar ni potreba navajati razredom dolgih moral, kajti dolgo moralizovanje dolgočasi tudi najboljšega. Osnova učiteljeva naj bi bila, da bi rzsodek bil pravilo in opominovanje le izjema, a ne nasprotno.

Ako pa konečno le dojde potreba kaznovanja, pa naj učitelj ne pozabi, da je to grenko zdravilo, katero ima on, kot zdravnik duše, podati nrvstveno bolnemu, da bi mu povrnil izgubljeno moralno zdravje. Tega trpklega zdravila pristoji uporabljovati samo pri faktično nrvstveno bolnih, t. j. pri gojencih, kateri vedó, kaj je dobro in storiti potrebno in kaj se naj opusti; kakor tudi pri teh, kateri so zmožni dobro storiti, pa vendar temu nasprotno delajoč proti lastnemu prepričanju hudo storé. Tudi pri najstrožajši kazni mora učitelj kazati učencu sočutje, ta pa se naj zopet prepriča, da mu biva kazen odmerjena le v obziru na njegov prid.

Pri odmerjanju kazni treba je pred vsem imeti v spominu, da niti v enej in taistej bolezní celó zdravnik ne daje povsem enoistega zdravila, ter mora jemati v obzir starost, spol, stopinjo, duševnega razvoja in zdravstveno stanje gojencev, kar pač velja tukaj gotovo tudi v polnej méri.

Omenim še nekaj o grožnjah.

Učitelj naj se pogrozi sploh jako redko, ako pak kedaj to vže kakor koli učini, pa naj to stori s polno stanovitnostjo, kajti prazne grožnje, ki se potem vkljub ponavljanju prestopkov nikdar ne obistinijo, šolsko disciplino namesto, da bi opomogli, jo še le bolj razdirajo. Učitelj takó le sam sebi škoduje, ter se poniža, zlasti če se poslužuje pri pretenju hudovalnih izrazov in psovok.

P. M.

O gluhozemih.

(Dalje.)

2. Branje od ust.

Ker se ne le prvine govora, glasi, nego tudi besede in ves govor na obliĝju in ustih „obrazijo“, vidi gluhozemee poĝasen in izrazit govor na obrazu, kakor ga sliŝi sluŝeĝ z uŝesom. Seveda mu je treba v to mnogo, mnogo vaje.

Ŝe pri izvabljanju glasov si mora uĝenec dobro v spomin vtisniti „obrazno podobo“ vsakega glasa. Ko je Ŝe veĝ glasov izvabljenih, izgovarja jih uĝitelj, z enega v drugega prehajajoĝ, sprva poĝasno in izrazito, pozneje hitreje in navadno. Vsak novo izzvan soglasnik zveŝe se s vsakim samoglasnikom in sicer se mu najprej देने na ĝelo, potem pa se postavi za njim. Besede se izgovarjajo sprva po zlogih, stavki po posamnih besedah, pozneje ŝe le v zvezi, a vedno poĝasno.

Precej glasov je takih, kateri se, ker se globeje v ustih tvorijo, ne spoznajo lahko na obrazu, n. pr. h, g, k; drugi dajo zopet tako sliĝne „podobe“ na obrazu, zlasti ĝe jim sledi soglasnik, da jih more le dobro vajeno oko loĝiti, kakor s z, ŝ ŝ, t e in s, b p in m, f in w, i in j, in drugi. Takih glasov branje od ust se mora posebej vaditi, isto tako nekaterih skupin soglasnikov, n. pr. hl, gl, kl, bl, ml, nr, br, mr, smr itd.

Vsi ljudje ne postavljajo govoril v govoru popolnoma enako, zategadel je treba, da se uĝenci yadijo brati od ust tudi drugim osebam, ne samo uĝitelju; v gluhozemnicah n. pr. streŝajem in souĝencem.

Branje od ust pospeŝuje sploŝno razumevanje jezika. Bolje ko gluhozem umĝ jezik, tim bolje in spretneje bere od ust, ker mnogokrat Ŝe iz prvih besed priĝetega stavka spozna, katere besede bodo sledile. Da gluhozem loŝje opazuje „glasovne slike“ na obrazu, in kako se postavljajo govorila, je treba, da so usta in obraz uĝitelja, ki vadi uĝenca brati od ust, kolikor toliko v isti visokosti z uĝencevimi ter dobro razsvetljena. Tedaj naj bo obrnen uĝitelj pri teh vajah z obrazom proti oknu ali luĝi in najbolje, ĝe sedi. doĝim uĝenec njemu v obraz zroĝ, pred njim stoji. Ali se govori glasno ali ŝepetaje, to je vse enako.

V branju od ust je vaditi uĝence na vseh stopinjah, toraj ves ĝas njihovega pouĝevanja. Na koncu ŝolanja po 6 — Sletnem pouĝevanju mora biti vsak gluhozem sposoben, vsakemu ĝloveku odzirati od ust poĝasen govor, ĝe tega ni, v stanu, se uĝni smoter ni dosegel.

3. Kako uvesti gluhozemeĝa v glasovni jezik.

Da uĝenec kmalu spozna, ĝemu se uĝi izgovarjanja glasov, ki mu dela tolike teŝave, je treba mu pokazati, kakor hitro se da, da zaznamujemo z zvezami glasov predmete (pojeme).

Zategadel se mora sestavljanje in tolmaĝenje besed zaĝeti ŝe prej, ko so vsi glasi izzvani. Ko ima uĝenec glase h, f, a, o, u, b, p, d, t, se mu pokaŝejo drug za drugim n. pr. bob, top, ata, tat itd. Uĝitelj ga opozori na glavne znake predmeta, oziroma mu pokaŝe osebo; potem mu pa napiŝe s primernim telokretom vpraŝanji k a j, oziroma k d o in spodaj ime doĝiĝne stvari, ter kaŝe zdaj na styar, zdaj na nje zaznamko besedo, oziroma predoĝeno osebo, iz ĝesa uĝe-

nec spozna, da pomeni spodnja beseda ali predmet ali predočeno osebo, a zgornja vprašalni telokret. Zdaj naj besedo bere po črkah in od ust, jo sestavi s premakljivimi črkami, in jo naj piše. Izvabljanje glasov nadaljajoč, uči učitelj učenca na naveden način vedno več in več imen reči, živali in oseb razumevati.

Ko se raztolmači vezilo „je“ (s prikimom), in kazalni zaimek „to“, (s kazanjem s prstom na kaj) dospe se uže do stavka na vprašanji „kaj je to?“ in kdo je to?, na kar učenec odgovarja To je bob. To je pes. To je ata.

Za imeni oseb, živali in reči pridejo na vrsto pridevniki na vprašanje kakšen-a-o. Vzemimo poseben slučaj, n. pr. pridevnika težek in lahek. Učenec vzdigne recimo kamen, opeko, kos železa; pa klobuk, gobo, pero. Potem se s primernim vprašalnim telokretom napišejo vprašanja kakšen? kakšna? kakšno? in na prve tri reči kazoč pod prvo vprašanje „težek“, pod drugo „težka“, pod tretje „težko“; na druge tri pokazavši v isti vrsti „lahek“, „lahka“, „lahko“. Učenec koj spozna, da pristaja kamenu opeki in železu lastnost „težek“, klobuku, gobi in peresu pa lastnost „lahek“.

Zdaj se vpraša: „Kakšen je kamen?“ „Kakšna je opeka?“ „Kakšno je železo?“ — Učenec odgovori: „Kamen je težek“. „Opeka je težka“. „Železo je težko“. Na vprašanja kakšen je klobuk? kakšna je goba? kakšno je pero? odgovori: „Klobuk je lahek“. „Goba je lahka“. „Pero je lahko“. Enako se uči učenec razumevati in rabiti pridevnike dolg — kratek, debel — tanek, visok — nizek itd. Vse te vaje bodijo bralne vaje, vaje v branju od ust in pisane vaje. Lastnosti reči po barvi, kakor črn-a-o, bel-a-o, rudeč-a-e itd., se tolmačijo, da se dotična reč primirja s črnim, belim, rudečim koscem papirja ali čem drugim, in se pridevniki napišejo, kakor zgoraj pod vprašalne besede. Po kakovnostnih pridevnikov se obravnavajo na primeren način svojivni pridevniki in svojivni zaimki. Tudi na glagol se lahko s prašanjem „kaj dela?“ kmalu preide, a sprva se naj rabi samo oblika tretje osebe ednine, kakor sedi, stoji, piše.

Tako in enako se uči gluhonem spoznavati, razumevati in rabiti naš jezik. Vsaka beseda, vsaka njena oblika in raba, vsaka sestava in vsak stavkokret se mu mora posebej razjasniti in njegovemu spominu vtisniti, ter na takov način jezično poslopje korak za korakom sestaviti in zgraditi! Kakor hitro je seznanjen učenec s prvimi prvinami, začne se rabiti glasovni jezik (vsaj deloma) kot učni jezik in sicer najpred v nazornem nauku. V daljem pouku postane polagoma tudi v drugih predmetih učni jezik in nja raba in razumevanje se širi pozneje v isti meri, v kateri uk v raznih predmetih napreduje. Seveda se mora vsaka nova prikazen, bodi si nova beseda, nova besedna oblika in raba, ali nova stavkova sestava raztolmačiti in pojasniti.

Pouk je sploh tako urejen, da hodita učna tvarina pa vnavanje v jezik vstrično, da drug drugemu služita, drug drugega podpirata. Jezik mora postati gluhonememu nositelj njegovih misli in čutov. In dobro poučen gluhonem tudi dobi glasoven jezik toliko v svojo oblast, da se v njem sporazumeva, (če tudi ne vedno v čisto pravih oblikah) in da je zmožen z vspehom brati priprosto pisane knjige, zlasti take, kojih vsebina ni zunaj njegovega zorokroga. Poleg razumevanja jezika in spretnosti v branju od ust, je

še pri raznemem gluhomutcu gladko in čisto izgovarjanje velike važnosti. Da se doseže, se mora strogo in dosledno zahtevati, da učenec vse, kar bere ali govori, vsikdar kolikor mogoče čisto in razločno izgovarja. Razen tega je še treba te pa te posebnih vaj v izgovarjanju zamolklejih in manje čistih glasov in glasovnih skupin. Take vaje se vršé tako, da se izrekajo glasi in njih spaje zdaj dolgo zdaj kratko, zdaj močno, zdaj rahlo.

Učni predmeti v gluhonemnici.

Ti so v gluhonemnici tisti, katere nahajamo v učnem načrtu za občne ljudske šole, izjemši petje. V nekaterih se doseže ravno toliko (lepopis, risanje, pravopis, ročna dela pri deklicah), v drugih seveda manje, ker je gluhonem primeroma s slušočim otrokom formalno in materijalno zaostal. Vrhovna naloga pa je in ostane gluhonemega raznemiti, t. j. ga seznaniti z jezikom po vsebini, (s predmetom, okolu katerega kolovrati govor) in zaznamovanju, (jezikovimi oblikami in sestavami.) Okolu jezika se vrti zatagadel v gluhonemnici ves pouk, vsi predmeti stopijo vrhovnemu smotru, raznemenju, v službo.

Gluhonem se razen poučuje, tudi izreja. Kakor si pa dobre izreje brez prave nabožnosti ne moremo misliti, je izreja gluhonemih k nabožnosti in bogaboječosti tim važniša, ker so verske resnice gluhonememu v življenju mnogokrat edino merilo za njegova djanja in nehanja, kajti čút za dobro in zlobno in nravnost sploh ni vselaj tako močno razvit, da bi mogel biti vodilo njegovim činom; pa tudi zato, ker mu je živa vera v bridkih urah, katerih mu ni malo odmerjenih, edina tolažba. Iz tega je razvidno, kolike važnosti je veronauk, in odgojevanje k pobožnemu in bogaboječemu življenju v gluhonemnicah.

Gluhonem po svojem izstopu iz gluhonemnice.

Gluhonemi se izobražajo v gluhonemnici navadno 6 — 8 let. Zavod si prizadeva izročene mu izrejence dobro odgojiti, ter je, kolikor pri njihovem nedostatku mogoče, temeljito poučiti, da so sposobni si v poznejem življenju sami kruh služiti. Po dovršeni izobrazbi v zavodu pa nastane vprašanje:

1. Katerega posla se naj poprime gluhonem?

Najbolje je, če se kakega rokodelstva izučí. Le izrejenci, ki so s kmetov in kojih stariši ali sorodniki jih hočejo doma imeti, se naj poprimejo poljedelstva. Posebno nadarjeni lahko postanejo obrazarji, lesorezei, slikarji ali kamnopisci. Gledé na rokodelstvo, katerega se naj gluhonem učí, je ozir jemati na taka, katera služijo občnim potrebam in dajo gotov zaslužek, kakor: črevljarsko, krojaško, mizarsko, kolarsko, sodarsko, strugarsko in pletarsko rokodelstvo, ali knjigotiskovni ali knjigovezni obrt.

Deklicam najbolj prijajo domača opravila in dela za hišo. One rade po hiši pospravljajo, šivajo, pletejo, perejo, perilo likajo, vrtna dela opravljajo. One so pridne hišne dekle. Za pestinje pa gluhonema dekleta vsled gluhosti ne morejo služiti. Da bi v tovarnah delale, se iz lahko razumljivih vzrokov ne more priporočati, drugače, če bi bile pod dobrim nadzorstvom.

Kar se učenja obrti tiče, je treba učenca najpred z imeni orodja in s tvarinami, katere se v dotičnem obrtu pripravljajo ali razdelujejo, seznaniti. Vsako rokodelo (rokokret) se mu naj najpred večkrat pokaže, potem še le razloži.

Kazati in ob enem razlagati, gluhtonememu učencu ne gre, ker ne more h krati na roke in usta gledati, rokokret in govor opazovati. Če se da kaj s slikami pojasniti, naj se to stori.

Da mora gluhtonem rokodelski učenec tudi javne napredovalne šole, zlasti obrtne šole za risanje, obiskavati, je samo ob sebi umevno.

Izučen gluhtonem je kot rokodelski pomagač, ako se z njim dobro ravna, navadno točen, priden, vztrajen, zadovoljen, postrežljiv, pokoren, štedljiv in svojemu mojstru zvest in udan. Mnogi mojstri imajo gluhtoneme pomagače rajši od polnočutnih.

(Dalje sledi.)

Književna poročila.

Knjižnica za mladino. Založilo in na svetlo dalo „Slovensko učiteljsko društvo.“ Uredil Ivan Tomšič. 1. zvezek. V Ljubljani 1887. O tej „knjižnici“ je razposlalo izdateljstvo in založništvo to je:

Vabilo.

„Kogar je mar za slovensko mladino, pritrđi pač rade volje misli, ki se je izprožila pri lanskem občnem zboru „Slovenskega učiteljskega društva“: češ da se začne izdavatı „knjižnica za mladino“. Naša mladina potrebuje hrane, primerne hrane, ki bistri um in blaži srce. Vsaka stroka naše književnosti se je bolje ali manje pospešila in popela za našega preporoda, le berila, vzlasti zabavnega in naravnost mladini namenjenega se je do sedaj še malo spravilo v déžel. Pač je prišel na svetlo vže marsikak list ali knjiga, ugajajoča našej mladini, ali mladi svet potrebuje vendar le vedno berila, novega berila, in kdor pomisli, kakega pomena je vpliv leposlovne knjige osobito na mladino, potegne izvestno z nami in priskoči z malim vzdarjem, bodi si gmotnim, bodi si duševnim.

Večji slovanski narodi se zanimajo vse v prek za dobro in tečno hrano mladini ter izdajajo izbôrne časopise in primerne „knjižnice za vse faze mladostnega življenja od prvega povoja otroške pameti do popolnega razvoja deške dôbe. Mi smo mal narod, kakor se rado poudarja, in zato se moramo tudi ravnati po malosti. A kolikor se je storilo do sedaj za dušno pašo slovenskej mladini, storilo se je premalo. Pač se je ustanovila tudi pri nas vže parkrat taka „knjižnica“ za našo mladino, a mlačno zanimanje in preslaba podpora, gmotna ali duševna, utopila jo je. Res, da prinaša našej mladini dokaj tečne duševne brane vže od 1870. leta sëm „Vrtec“, časopis za slovensko mladino, a jedini ón ne more zadoščati vsem potrebam in zahtevam nadepolne mladine naše. Zatorej smo se odločili na izdavo te

„knjižnice“, ki poskrbi za vse stopinje mladostne dôle od male dece do bolj odrasle mladine. Prinašala bode izvôrnike: zabavno-poučne povesti, popise slavnih moŹ, zgodovinske slike, narodno blago itd., pa tudi prevode iz bogatih slovanskih knjiŹevnostij te stroke.

Vselej pa bode berilo táko, da ne užali ni vérskega ni nrvnega čuta, ni stanovskega dostojanstva in sploh vzgojevalne metode, temveč trudile se bode zabavati in poučevati mladino v pravem krščanskem in zdravem národnem duhu, v lepem in pravilnem jeziku in obče priznanih krasoslovnih načelih, da si prilasti dobrih lastnostij in ubrani slabih, da si osvoji priznana načela v Źivljenju, da posnema odlične moŹe in junake, da se jej utrdi značaj in da postanejo iz nje pravi državljani po duhu in dejanju.

„Dajte in se vam bode dalo!“ Da pa zadostimo povoljno navedenim točkam, prosimo slavno občinstvo, da podpira naše podjetje po najboljŹej volji in moči. Ako se naše delo dovolj prizná in podpira, lahko se nadja slavno občinstvo najboljŹih vspehov. V zlogi je moč.

Torej vabimo uljudno slavno občinstvo, osobito p. n. duhovne in učitelje, roditelje in druge vzgojevatelje, da si umislijo prvi zvezek „Knjižnice za mladino“. Ako poseŹe slavno občinstvo naglo po njem, pride kmalu drugi zvezek v déžel.

V Ljubljani, meseca roŹnika 1888.

„Slovensko učiteljsko društvo“.

Kaj se v tem vabilu obljubuje, to je izdateljstvo deloma v 1. zvezku, ki zadržuje dve mali in kaj mično pisani izvorni povestici: 1. Mladi dnevni. Spisal P. B. in 2. Za poklicem, spis. Nepokor, srečno izvršilo. Otroci bodo te povestici kaj radi in s haskom brali; jezik je skozi in skozi čist in pravilen, kakor v takih izvodih drugačen biti ne sme! Tisek je razločen in zunajna oblika prav lična; tudi cena, 20 kr. zelo nizka. Źeleli bi le, naj bi bila vez nekoliko trdneja. Kajti to je pri knjigah, ki so namenjene tolikim bralecem neobhodno potrebno. — Mi „knjižnico“, katera se dobiva pri uredniŹtvu „Vrtea“ in „Uč. TovariŹa“ ter pri knjigovezu DeŹman-a, naj topleje priporočamo.

Dopisi.

Maribor. (Darila naučnega ministerstva za mladinske spise.) Zadnje dni meseca julija je razpisalo visoko c. kr. ministerstvo za uk in bogočastje tri darila po tisoč goldinarjev za tri najboljŹe spise za mladino od 12 — 14 let. Snov naj je zajeta pri enem spisu iz avstrijske povestnice, drugi spis ima obsegati potopisne slike po avstrijsko-ogrskih deŹelah, a tretji obsezaj povesti.

Pisateljem stavlja visoko ministerstvo še sledeče pogoje: Vsak spis obsezaj po 8 — 10 tiskanih pol (po 16 strani v osmerki). — Spise je pošiljati za vsako snov posebe visokemu c. kr. ministerstvu za uk in bogočastje do 31. avgusta 1888. leta. — Spise, ki imajo biti nemški pisani, presojevala bo, za vsak tema posebna komisija treh mož. Komisija se bode sestavila v visokem c. kr. ministerstvu za uk in bogočastje in bo imena teh razsojevalcev ob svojem času priobčila vladna „Wiener Zeitung“ in „Min. Verordnungsblatt“. — Darila se ne bodo delila, temveč prejme pisatelj vso nagrado, ali pa nič. — Pisatelji imajo lastninsko pravico, a knjige se morajo tekom leta 1889. tiskati in to z istim pravopisom, ki je za ljudske šole predpisan.

Ministerstvo je z razpisom teh daril uvaževalo le nemške težnje, kajti ono izrečno povdarja, da naj so spisi nemški. Res je, da je nemška mladinska literatura jako bogata, a tudi nedostatki v njej so z ozirom na nemško-avstrijsko mladino jako veliki. Stopimo v naše knjigotržnice in oglejmo si ondu nakopičene mladinske spise. Le pičlo malo tega blaga je vzrastlo na avstrijskih tleh, le malo je torej knjig, ki naj krepí naše otroke v pravem avstrijskem patriotizmu, ki naj jih navdihujejo s pravo domovinsko ljubeznijo in jim kažejo lepoto očetnjave. Brez dvojbe so vse one knjige, ki so bile tiskane v mestih Leipzig, Breslau, Stuttgart itd. velike vrednosti za nemško deco, vsaj tej so namenjene, a za nemško-avstrijsko in tudi našo mladino, ki bere nemške knjige, nikakor niso, če tudi se ravno pri nas silno veliko teh knjig pokupi in prebere. — Brez posledic tako berilo ni; veliko množico odpadnikov, slabih Avstrijancev in posebno veliko skrajno nemško-narodnih „buršov“ po visokih šolah je rodila importovana nemška literatura.

Ker so pa te inozemske mladinske knjige jako cene, ni skoro mogoče domačim založnikom konkurirati z inozemci v Leipzig in drugod. Kar je zagledalo v Avstriji beli dan, ostalo je vedno le doma in tudi doma se je le preziralo, češ, one knjige iz onkraj državnih mej so boljše in ceneje.

Mladini, beročej take knjige preti torej velika nevarnost po takih spisih, in baš zato je prišla pomoč po ministerstvu z razpisom onih daril. Res je, da slovanski mladini ne preti ta protiaavstrijska kuga po nemških spisih v toliki meri, kakor otrokom nemške narodnosti, ki beró le nemške knjige; res je, da se naša slovenska mladež ne more poizneveriti po mladinskih spisih inozemskih slovanskih narodov, a naša mladinska literatura vendar ni tako obsežna, da bi jej ne prijali po toliko častnih nagradah odlikovani spisi. — Pomnožila se bo torej zopet le nemško-avstrijska mladinska literatura za precejšnje število dobrih spisov, kajti brez dvojbe bodo dali tudi tisti pisatelji svoje spise v tisek, katerim niso bila prisojena častna darila — slovanska mladež mogočne Avstrije pa se bo morala zadovoljiti s prevodi teh spisov, ako jej nemški pisatelji to privoščijo.

H. P.

Ptujska okolica. Učitelji ptujskega okraja imeli so v soboto 16. julija uradno učiteljsko konferenco, katere se je udeležilo 54 učiteljev in 6 učiteljic. Konferenco počastil je tudi okrajni glavar, g. Marek s svojo navzočnostjo, ter nagovoril zbrano učiteljstvo tudi z nekaterimi prijaznimi besedami. Povdarjal je posebno potrebo daljnega izobraževanja za vsacega učitelja, ter nam je odsvetoval vdeleževati se političnega delovanja.

Za tem otvori predsednik, g. nadzornik J. Ranner z običajnim pozdravom konferenco. Za svojega namestnika imenuje g. nadučitelja Schweigel-na, zapisnikarja bila sta pa izvoljena gg. Sivka in Brišnik.

Med došlimi dopisi bil je najvažnejši isti, ki določi, da se vzamejo knjige: Izdajavec, Setev in žetev, Križem sveta, Miklova Zala in Slovenske večernice 39. zv. (Dora) nemudoma iz šolske knjižnice, kjer se to do sedaj še ni zgodilo. O nadzorovanih šolah izrazil se je g. predsednik zelo povoljno, le drugi deželni jezik se po njegovem mnenju vse premalo uči. (Stara reč! Stavee).

O nalogi: „Je li res, da mladina suroveja postaja, ako da, kaj je vzrok te prikazni in kako ji v okom priti, razpravljal je vsled žreba g. Koemut iz Hajdine. Iz dolgega govora, v katerem so se v šaljivi obliki naštevati primeri iz sv. pisma o surovih otrocih, abstrahiral je poseben odsek, da je mnenje nekega sotrudnika časopisa „Pädagogische Zeitschrift“ to, da mladina sedajnega časa ni nič bolj surova, kot je bila svoje dni in da bo ista tudi ostala, dokler bo svet stal. O surovih otrocih se je uže od začetka sveta tožilo in se bo tudi v prihodnje. Na to surovost v sedajnem času vpljivala je velika francoska revolucija, boji v letu 1870 in 1871, ter ustaja l. 1848. Tega mnenja je tudi g. poročevalec, ter je odločno odbil trditev, da je surovosti šolske mladine kriva novodobna šola. Debate pri tem vprašanju udeležilo se je mnogo gospodov, med katerimi je g. Kavkler omenil, da so bili tudi uže za časa stare šole hudobni otroci, le da so bili isti takrat na paši in ne v šoli, vsled nove šolske postave prišli pa so tudi isti v šolo. S tem si lahko raztolmacimo večje število surove šolske mladine. Potem so se pogovarjale bivstveno iste reči, koje je že „Pop.“, poročaje o tem vprašanju v svojem času navedel:

Drugo vprašanje je bilo: „Katero stališče zavzema risanje v vsakdanjem življenju in kako se naj ono, oziraje se na različne kategorije ljudskih šol (1 — 5razrednih) poučuje, da tak pouk doseže svoj uporabni smoter?“ O tem razpravljal je g. Suher (za petrazrednice). V jedrovitih potezah in izbornem jeziku, povdarjal je g. poročevalec, da se mora risanje kot samostojen predmet splošno poučevati; posameznim učencem naj se ne dajejo risanske predloge, temveč učitelj riše naj na šolsko tablo.

Po zgodovini risanja in naštevanju posamnih risarskih šol prešel je k metodi risanja in opisal vsa risarska orodja posebej, kakšno mora katero biti in kakšno ne sme biti. Za tem poročal je g. Hren še za dvorazrednice, kar je pa lahko v kratkem izvršil, ker je prejšnji g. poročevalec nalogo zadostno obširno izvršil. Pri debati o tem predmetu je med drugim trdil g. Löschnigg, da je risanje v prvem razredu na škodo lepopisju. Otroci v tem razredu bi po njegovem mnenju nič o navpični ali vodoravni črti ne smeli vedeti, drugače pri pisanju ne bodo poševnih, temveč stoječe črte napravljali. To mnenje so pa drugi gg. kolegi uspešno pobijali.

Za tem poročla g. Robič o stanju „Domoznanstva“ za ptujski okraj. Iz poročila povzamemo, da je prvi, zemljepisni del celega okraja gotov. Drugi, krajepisni del, se je oddal le iz dveh župnij, namreč od sv. Marjete (sest. g. Weinhard) in od sv. Marka (sest. g. Strelec), vsi drugi so še na dolgu in je upati, da v teku tega leta vsak svoje delo izgotovi. Tretji, zgodovinski del bo se potem na podlagi drugega sestavil.

Za poročilom književnega odseka vršile so se nove volitve. Ker je dose-danji zastopnik učiteljstva v okr. šol. svetu, g. Robič odločno izrekel, naj se ne da njemu noben glas, volil se je v novi okrajni šolski svet g. Ivan Kavkler, kot zastopnik učiteljev. Izmed 34 glasov dobil jih je 28.

V stalni odbor volili so se gg.: Žiher, Vidovič, Šijanec, Kavkler, Suher in Weinhard; v književni odsek pa gg.: Žiher, Suher, Strelec, Zopf in Možina.

Po pretresovanju dveh samostalnih predlogov, katera se pa nista sprejela, zaključil g. predsednik konferenco z trikratnim živioklicem presvitlemu cesarju. Zborovanje trajalo je 7 ur.
St.

Iz Logatskega okraja. Dné 5. avgusta. — Pri nas je bila v prejšnjih časih navada, da smo se zbirali vsako leto v drugem kraju k uradni učiteljski konferenci. Nekaj let sem se je pa učiteljstvu jako priljubljena navada opustila, in zborovali smo letos zopet v dan 2. avgusta v Gorenjem Logatcu. Sešli smo se razen dveh zadržanih učiteljic vsi; a počastilo je pa naše zborovanje sé svojo navzočnostjo poleg dveh duhovnikov tudi več učiteljev iz Postojnskega, Kamniškega in Ljubljanskega okraja. — Iz nadzornikovega poročila posnamemo

nenadi, in to tem bolj, ker smo se zamanj po gospodinji ozirali. Iz obeda nastala je prava svečanost — inštalacija g. Mešička kot nadučitelja na odličnem zavodu po pristno slovanskem običaju. Sr. Eksel.

Novice in razne stvari.

[Naučni minister] ukazal je šolskim oblastvem na Českem, da imajo starišem v mešovitih okrajih puščati popolno svobodo, ali hočejo svoje otroke pošiljati v česke ali nemške šole. Krajni šolski svet ali občinsko predstojništvo nemata nobene pravice določevati, ali naj kdo pošilja svoje otroke v nemške ali česke šole.

[C. kr. zaloge šolskih knjig.] „Wiener Zeitung“ javlja: Da se razširi delovanje zaloge šolskih knjig, odobril je cesar, da se ustanovi centralno ravnateljstvo c. kr. zalog šolskih knjig ter imenoval ministerskega svetnika v naučnem ministerstvu Jirečka pl. Samokov centralnim ravnateljem.

[† Jož. Kokolj], učitelj v Št. Marjeti pri Rimskih toplicah je umrl 6. t. m. v 44. l. svoje dobe. Rodom Kraujec se je šolal v Celju ter učiteljeval v Št. Marjeti od začetka te šole do svoje smrti. Bodi mu zemljica lahka!

[Predlog za uradne uč. konference.] Učitelji, koji na podlagi slov. začetnice od Miklosicha prvenec v čitanju podučujejo, gotovo pogrešajo pripravne stenske začetnice. Sedanja stara, v e. k. založbi šolskih knjig izdana še vedno v rabi stoječa stenska začetnica ne služi tirjatvam pisalno bralne metode. Tiskane in pisane črke so celo majhne, ločila pogrešamo; tudi črke in čitalne vaje ne sledijo v genetičnem redu oziraje se na Miklosich-ovo začetnico. Uradne konference, pri katerih se ena ali druga važna reč lahko predlaga, se bližajo. Tovariši! poprosimo visoki e. kr. dež. šol. svet, naj nam v tej zadevi skoraj na pomoč pride, ter boljšo stensko začetnico izdati priporoča.

[Stroški za šole] preračunjeni znašajo za vsakega Avstrijanca 36 kr., Nemea 1 gold. 16 kr., Angleža 70 kr., Španjolea 53 kr. in Francoza 56 kr.

[Preseljevalni učitelji in šole.] V švicarskem kantonu valiskem so učitelji prisiljeni seliti se z svojimi učenci dvakrat na leto — v pomladi, ko se odžene živina v planine in na zimo, ko se paša na planinah konča, in se pastirji vrnejo dom. Šolski odbor določi dan, ko se mora vse podati na pot, ter pošilja učitelju za na pot bodisi voz, ali pa samo mezge, katere prenesó vso „šolo“ na planino, ali nazaj v dolino. Razun nekoliko ubogih rodbin, katere si ne zamorejo dvojno stanovanje (v dolini in na planini) pripraviti, zapusti vso prebivalstvo vas, otroci pa, ki so s stariši v vasi ostali, imajo „praznike“ do bodočega preseljevanja nazaj. Da pri takošnem preseljevanju ne zamorejo biti tudi vspehi kaj prida, razumi se samo ob sebi.

[O vzajemnosti poljskih učiteljic] piše se levovskej „Szkoly“ med drugim: Vže nekoliko let je v Krakovi osnovano „društvo učiteljic“, katero tiho pa blagodarno deluje. Namen društva je vzajemna pomoč, bodisi začasna ali stalna. Ud društva zamore postati vsaka učiteljica, javnih in zasebnih šol, kakor tudi učiteljica v posameznih hišah. Mesečni prinesek znaša 30 kr. Rednim udom podeli se v času potrebe pomoč, katera se vrne v poljubnih obrokih. Razun tega pa skrbi društvo tudi za preskrbo učiteljic, ki so bodisi brez službe, ali pa nezmožne službovati. Društvo preskrbuje tudi svojim udom primeren pogreb. — Poleg družega ima društvo bogato knjižnico, iz katere v času potrebe, zlasti k skušnjam, posojuje knjige došlim kandidatkam. Po poslednjem izkazu ima društvo 400 udov in 12.000 gld. premoženja. Vstreglo pa se je vsem učiteljicam, ki so v minulem letu pri društvu pomoči iskale; takó jih je

dobilo 11 po 100 gld. 5 po 80 gld., 4 po 60 gld. Sovsema se je razdalo podpore 1850 gld. Stalno pomoč uživalo je 5 učiteljic. Društvo tudi želi si postaviti lastni dom, v katerem bi našle zavetje in oskrbo posebno zasebne učiteljice. Istinito lep vzgled vzajemne učiteljske pomoči!

[Kaj je treba človeku znati?] Bivši anglejski minister R. Lowe daje na to prašanje četriri odgovore: 1. Važneje je, da poznamo stvari, nego le tuje besede. N. pr. potrebneje je, da znamo kje so jetra in po katerem zakonu ona v telesu delujejo, nego da vemo, kako se po latinsko in grški imenujejo. 2. Potrebneje je, da znamo pravo in istinito, nego li krivo. Zgodovina domovine je toraj važneja, nego li grška in rimska mitologija. 3. Bolje in praktičneje je, da učimo to, kar se da uporabiti, nego le neporabljivo teorijo. Zatorej je bolje, da se vsaki uči praktično računati, nego da se seznanja z abstraktnimi pravili in z Aristotelovo logiko. 4. Sedanjost je važnejša, nego preteklost. Ustave, kraljevine in dežele sedanjega časa so važneje, nego ustave, kraljevine in dežele, ki so bile pred 1000 leti.

[Šolstvo v Saksoniji.] Saksonija stoji z ozirom na šolstvo naj više. Za 2,800.000 prebivalcev je 2154 osnovnih in 1892 nadaljevalnih šol. Učiteljev je: 8768, učiteljic: 6650 (med temi 2113 učiteljic za ročna dela.) V osnovnih šolah je: 263.954 dečkov in 272.161 deklie, v ponavljavnih šolah pa 62.525 dečkov in 830 deklie. Troški za šole znašajo 17,039.355 mark, od katerih uplača država 1,834.000 občine: 7,685.000, ostalo pa pokrije šolnina učencev.

Iz Šmarja prejeli smo nastopno pismo:

Slavno uredništvo!

Sklicaje se na § 19 tisk. p. prosim za sprejem naslednjih vrstic:

V Vašem cenjenem listu, dne 10. julija t. l. nahaja se na prvi strani nek „Poziv slavnim učiteljskim društvom na Slovenskem“, katerega je nekdo v imenu našega društva izdal.

Tako nepravilno postopanje in izposojevanje imena našega društva se s tem za vselej odsvetuje.

Šmarje, 1. avgusta 1887.

Fr. Jurkovič,
predsednik šmarijsko-rogaškega učit. društva.

Na to imamo opomniti, da nam je dotični „poziv“ došel tistim potom, katerim smo prejemale društvena poročila in „Vabila“ o zborovanjih „šmarijsko-rogaškega učit. društva“. In ker se je po poročilu, ki se je v 12. „Pop.“ štev. objavilo in kateremu se ni od nobene strani oporekalo, pri društvenem zborovanju pri sv. Križu o tej zadevi sklepalo, smo tudi ta poziv sprejeli v popolnem zaupanju, da se je o tem pravilno postopalo.

Da se pa v prihodnjič sličnim reklamacijam zagradi pot, prosimo vljudno vse slavne društvene odbore, da nam blagovoljno naznanijo poverjene osebe, od kojih naj sprejmljemo poročila oziroma izjave tičeče se njihovih učiteljskih društev.

Uredništvo.

NATEČAJI.

Štev. 377.

Učiteljska služba

na trirazrednici pri Vseh svetcih (Allerheiligen), IV. plačilnega razreda in prosto izbo, se stalno umešča.

Prosilci, nemškega in slovenskega podučevanja zmožni, naj svoje prošnje do 15. avgusta t. l. pri krajnem šolskem svetu vložijo.

Okr. šolski svet Ormož, dne 4. julija 1887.

Predsednik:
Marek s. r.

Štv. 560.

Podučiteljsko mesto.

Na ljudski šoli v **Grizah** se definitivno podučiteljsko mesto z dohodki po IV. plačilni vrsti in prostim stanovanjem umešča.

Prositelji in prositeljice za to mesto naj svoje redno obložene molbe potom predpostavljenega okr. šolskega sveta vložijo do 1. dne septembra 1887 pri krajnem šolskem svetu v **Grizah**.

Okr. šolski svet Celje, dne 25. julija 1887.

Za predsednika:

Ambrožič s. r.

Štv. 620.

Podučiteljsko mesto.

Na ljudski šoli v **št. Pavlu v savinjski dolini** se definitivno podučiteljsko mesto z dohodki po III. plačilni vrsti (brez stanovanja) umešča.

Prositelji in prositeljice za to mesto naj svoje redno obložene molbe potom predpostavljenega okr. šolskega sveta vložijo do 1. dne septembra 1887 pri krajnem šolskem svetu v **št. Pavlu v savinjski dolini**.

Okr. šolski svet Celje, dne 25. julija 1887.

Za predsednika:

Ambrožič s. r.

Štv. 288.

Podučiteljska služba

se razpisuje na dvorazredni ljudski šoli pri **sv. Antonu** v slov. goricah z dohodki IV. plačilnega razreda.

Prosilci naj pošljejo svoje prošnje do konca meseca avgusta t. l. krajnemu šolskemu svetu pri **sv. Antonu**.

Okr. šolski svet pri sv. Lenartu, dne 21. julija 1887.

Za predsednika: **Arailza s. r.**

Štv. 484.

Podučiteljsko mesto.

(Opetni razpis.)

Na dvorazredni ljudski šoli v **št. Petru pod sv. gorami** se podučiteljsko mesto z dohodki po IV. plačilni vrsti definitivno ali tudi provizorično umešča.

Prosilci in prositeljice za to mesto naj vložijo svoje redno obložene molbe potom predpostavljenega okrajnega šolskega sveta do 10. dne septembra 1887 pri krajnem šolskem svetu v **št. Petru pod sv. gorami**.

Okr. šol. svet Kozje, dne 1. avgusta 1887.

Predsednik:

Rupnik s. r.

Učiteljska služba.

Na enorazredni ljudski šoli pri **sv. Križu** se učiteljska služba z dohodki IV. plačilnega razreda in prostim stanovanjem razpisuje.

Prosilci naj pošljejo svoje prošnje z dokazom, da so sposobljeni subsidarično poučevati katoliški veronauk, do 20. avgusta 1887 krajnemu šolskemu svetu pri **sv. Križu**.

Okr. šolski svet v Mariboru, dne 20. julija 1887.

Predsednik:

Arailza s. r.

Štv. 625.

Mesto učiteljice ročnih del

skupno za ljudski šoli v **Vojniku** in pri **Novi cerkvi** z letno remuneracijo 230 gl. proti dolžnosti, na prvi šoli po 10, na drugi pa po 5 ur na teden skozi 10 mesecev v letu poučevati, se umešča.

Formalno vsposobljene prositeljice naj svoje redno obložene molbe predpisanim potom vložijo do 10. dne septembra 1887 pri krajnem šolskem svetu v **Vojniku**.

Okraini šolski svet Celje, dne 1. avgusta 1887.

Za predsednika: **Ambrožič s. r.**
